

1. මූල්‍ය ප්‍රකාශන

1.1 තත්ත්වගණනය කළ මතය

කැළැ දෙපාර්තමේන්තු අරමුදලේ 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය කාර්යසාධන ප්‍රකාශනය, හිමිකම් වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය සහ ප්‍රමාණාත්මක ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවලට අදාළ තොරතුරු ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට අදාළ සටහන් වලින් සමන්විත 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන, ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(3) ව්‍යවස්ථාව සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු යැයි මා අදහස් කරන මාගේ අදහස් දැක්වීම් හා නිරීක්ෂණයන් මෙම වාර්තාවේ දැක්වේ.

මෙම වාර්තාවේ 1.5 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණුවලින් වන බලපෑම හැර, මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලින් 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනට අරමුදලේ මූල්‍ය තත්ත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මූල්‍ය ක්‍රියාකාරීත්වය හා මුදල් ප්‍රවාහ ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතිවලට අනුකූලව සත්‍ය හා සාධාරණ තත්ත්වයක් පිළිබිඹු කරන බව මා දරන්නා වූ මතය වේ.

1.2 තත්ත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනම

මෙම වාර්තාවේ 1.5 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණු මත පදනම්ව මා මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් තත්ත්වගණනය කළ මතයක් පළකරනු ලැබේ.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතිවලට (ශ්‍රී.ලං.වි.ප්‍ර.) අනුකූලව මා විගණනය සිදු කරන ලදී. මෙම විගණන ප්‍රමිති යටතේ වූ මාගේ වගකීම, මෙම වාර්තාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම යන කොටසේ තවදුරටත් විස්තර කර ඇත. මාගේ තත්ත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබාගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් සහ උචිත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

1.3 මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් කළමනාකරණයේ සහ ඊට සම්බන්ධ පාලනය කරන පාර්ශවයන්ගේ වගකීම

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශයේ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතිවලට අනුකූලව පිළියෙල කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොරව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවනු පිණිස අවශ්‍ය වන අභ්‍යන්තර පාලනයන් තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීම වේ.

මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේදී, අරමුදල අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාමේ හැකියාව තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීමක් වන අතර, කළමනාකාරීත්වය අරමුදල ඇවර කිරීමට අදහස් කරන්නේ නම් හෝ වෙනත් විකල්පයක් නොමැති විටදී මෙහෙයුම් නැවැත්වීමට කටයුතු කරන්නේ නම් හැර අඛණ්ඩ පැවැත්මේ පදනම මත ගිණුම් තැබීම හා අරමුදල අඛණ්ඩ පැවැත්මට අදාළ කරුණු අනාවරණය කිරීමද කළමනාකරණයේ වගකීමකි.

අරමුදලේ මූල්‍ය වාර්තාකරණ ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධව පරීක්ෂා කිරීමේ වගකීම, සම්බන්ධ පාර්ශව විසින් දරනු ලබයි.

2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 16(1) උප වගන්තිය ප්‍රකාරව, අරමුදලේ වාර්ෂික සහ කාලීන මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවන පරිදි ස්වකීය ආදායම්, වියදම්, වත්කම් හා බැරකම් පිළිබඳ නිසි පරිදි පොත්පත් හා වාර්තා පවත්වාගෙන යා යුතුය.

1.4 මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම

සමස්තයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන, වංචා සහ වැරදි නිසා ඇතිවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර බවට සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාදීම සහ මාගේ මතය ඇතුළත් විගණන වාර්තාව නිකුත් කිරීම මාගේ අරමුණ වේ. සාධාරණ සහතිකවීම උසස් මට්ටමේ සහතිකවීමක් වන නමුත්, ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය සිදු කිරීමේදී එය සෑමවිටම ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් අනාවරණය කරගන්නා බවට වන තහවුරු කිරීමක් නොවනු ඇත. වංචා සහ වැරදි තනි හෝ සාමූහික ලෙස බලපෑම නිසා ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවිය හැකි අතර, එහි ප්‍රමාණාත්මක භාවය මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පදනම් කරගනිමින් පරිශීලකයන් විසින් ගනු ලබන ආර්ථික තීරණ කෙරෙහි වන බලපෑම මත රඳා පවතී.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනයේ කොටසක් ලෙස මා විසින් විගණනයේදී වෘත්තීය විනිශ්චය සහ වෘත්තීය සැකමුසුබවින් යුතුව ක්‍රියා කරන ලදී. මා විසින් තවදුරටත්,

- ප්‍රකාශ කරන ලද විගණන මතයට පදනමක් සපයා ගැනීමේදී වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇති විය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවීමේ අවදානම් හඳුනාගැනීම හා තක්සේරු කිරීම සඳහා අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කර ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. වරදවා දැක්වීම හේතුවෙන් සිදුවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් සිදුවන බලපෑමට වඩා වංචාවකින් සිදුවන්නා වූ බලපෑම ප්‍රබල වන්නේ ඒවා දුස්සන්ධානයෙන්, ව්‍යාජ ලේඛන සැකසීමෙන්, වේතනාන්විත මහභූරීමෙන්, වරදවා දැක්වීමෙන් හෝ අභ්‍යන්තර පාලනයන් මග හැරීමෙන් වැනි හේතු නිසා වන බැවිනි.
- අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමේ අදහසින් නොවුවද, අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කිරීම පිණිස අභ්‍යන්තර පාලනය පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබාගන්නා ලදී.
- භාවිතා කරන ලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල උචිතභාවය, ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල සාධාරණත්වය සහ කළමනාකරණය විසින් කරන ලද සම්බන්ධිත හෙළිදරව් කිරීම් අගයන ලදී.
- සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් හේතුවෙන් අරමුදලේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ ප්‍රමාණාත්මක අවිනිශ්චිතතාවයක් තිබේද යන්න සම්බන්ධයෙන් ලබාගත් විගණන සාක්ෂි මත පදනම්ව ගිණුම්කරණය සඳහා ආයතනයේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ පදනම යොදා ගැනීමේ අදාලත්වය තීරණය කරන ලදී. ප්‍රමාණවත් අවිනිශ්චිතතාවයක් ඇති බවට මා නිගමනය කරන්නේ නම් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඒ සම්බන්ධයෙන් වූ හෙළිදරව්කිරීම් වලට මාගේ විගණන වාර්තාවේ අවධානය යොමු කළ යුතු අතර, එම හෙළිදරව්කිරීම් ප්‍රමාණවත් නොවන්නේ නම් මාගේ මතය විකරණය කළ යුතුය. කෙසේ වුවද, අනාගත සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් මත අඛණ්ඩ පැවැත්ම අවසන් වීමට හැකිය.
- මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ව්‍යුහය හා අන්තර්ගතය සඳහා පාදක වූ ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් උචිත හා සාධාරණව ඇතුළත් වී ඇති බව සහ හෙළිදරව් කිරීම් ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සමස්ථ ඉදිරිපත් කිරීම අගයන ලදී.

හැකි තාක් දුරට හා අවශ්‍ය ඕනෑම විටෙක පහත සඳහන් දෑ පරීක්ෂා කිරීම සඳහා විගණන විෂය පථයද පුළුල් කර ඇත.

- තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීම සම්බන්ධයෙන් බලන කළ අරමුදලේ කාර්යයන් අඛණ්ඩව ඇගයීමට හැකිවන පරිදි එහි සංවිධානය, පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි විධිමත්ව හා ප්‍රමාණාත්මකව සැලසුම් කර තිබේද යන බව සහ එකී පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි ඵලදායී ලෙස පවත්වාගෙන යනු ලැබේ ද යන බව;

- යම් අදාළ ලිඛිත නීතියකට හෝ අරමුදලේ පාලක මණ්ඩලය විසින් නිකුත් කරන ලද වෙනත් පොදු හෝ විශේෂ විධානයකට අනුකූලව, අරමුදල ක්‍රියා කර ඇති බව,
- සිය බලතල, කර්තව්‍ය සහ කාර්යයන්ට අනුකූලව කටයුතු කර ඇති බව, සම්පත් සකසුරුවම් ලෙස, කාර්යක්ෂම ලෙස සහ ඵලදායී ලෙස කාලසීමාවන් තුළ සහ අදාළ නීතිරීතිවලට අනුකූලව ප්‍රසම්පාදනය කර භාවිතා කර ඇති බව,

1.5 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීම සම්බන්ධයෙන් වූ විගණන නිරීක්ෂණ

1.5.1 ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතිවලට අනුකූල නොවීම

අදාළ ප්‍රමිතියට යොමුව සහිතව අනුකූල නොවීම	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති 01 හි 88 ඡේදය ප්‍රකාරව අවම වශයෙන් මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනයේ වටිනාකම් එහි දක්වා ඇති අයිතමයන් යටතේ වර්ගීකරණය කළ යුතු වුවත් කැලෑ අරමුදලේ අරමුදල් භාවිතා කරමින් 2023 වර්ෂයේ දී ආරක්ෂක කටයුතු වෙනුවෙන් මිලදී ගෙන තිබූ රු.10,472,855 ක වටිනාකමකින් යුත් ගිනිඅවි මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනයේ මූල්‍ය නොවන වත්කම් වල දේපල පිරිසිදු උපකරණ යටතේ දැක්වීම වෙනුවට මූල්‍ය වත්කම් යටතේ දක්වා තිබුණි.	රු. 10,472,855 ක වටිනාකමින් යුත් ගිණි අවි වල වටිනාකම මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශය තුළ අන්තර්ගත කර ඇත. මෙම වටිනාකම මූල්‍ය තත්ත්වය ප්‍රකාශයේ වර්ගීකරණය තුළ මූල්‍ය වත්කම් යටතේ ඇතුළත් කර ඇති අතර එසේ සඳහන් කිරීම නිවැරදි නොවේ.	ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත ප්‍රකාරව මූල්‍ය හා මූල්‍ය නොවන වත්කම් නිවැරදිව වර්ගීකරණය කර මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දැක්විය යුතු වීම.

1.5.2 ගිණුම්කරණ අඩුපාඩු

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) නියෝජ්‍ය කලාප වන සංරක්ෂකවරුන් වෙත නිදහස් කරන මුළු අග්‍රිම මුදලම වියදම් වශයෙන් හඳුනාගෙන තිබුණු අතර 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනට කලාප කාර්යාල 04 කින් ආපසු එවන ලද රු. 3,830,989 ක් මුළු වියදමින් අඩු නොකර ආදායමක් ලෙස ගිණුම් ගත කර තිබීමෙන් වර්ෂයේ මුළු ආදායම සහ වියදම එම ප්‍රමාණයෙන් අධිගණනය වී තිබුණි.	කැලෑ අරමුදලේ මූල්‍ය කාර්යසාධන ප්‍රකාශයේ ත්‍යාග ප්‍රදාන, උසාවි ගමන් වියදම්, වන ආරක්ෂණ වියදම් සහ පුහුණු වියදම් සිගාස් වැඩසටහන හරහා භාණ්ඩාගාර මුද්‍රිත සටහන්වල ගිණුම් ගත වේ. නමුත් වියදමෙන් ඉතිරි මුදල් ආපසු ලැබීමේදී වියදම් අඩු කිරීමක් තැන්පතු ගිණුම හරහා ප්‍රයෝගිකව සිදු කල නොහැක.	අරමුදලේ ආදායම හා වියදම නිවැරදිව මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දැක්වීමට කටයුතු කළ යුතු වීම.
(ආ) භාණ්ඩාගාර පරිගණක මුද්‍රිත සටහන් අනුව සමාලෝචිත වර්ෂයේදී මුදලින් ලැබී තිබූ උසාවි දඩ හා පොලී ආදායම රු. 51,013,580 ක් වුවද ලෙජර ගිණුමේ එය රු.54,799,229 ක් ලෙස දැක්වීම නිසා	2025 වර්ෂයේ දී අවසන් ගිණුම් මගින් නිවැරදි කරනු ඇත.	අරමුදලේ උසාවි දඩ හා පොලී ආදායම් නිවැරදිව හඳුනාගෙන මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දැක්වීමට කටයුතු කළ යුතු වීම.

රු.3,785,649 කින් මූල්‍ය කාර්යසාධන ප්‍රකාශනයේ උසාවි දඩ හා පොලී ආදායම අධිගණනය වී තිබුණි.

(ඇ)	2022 අංක 44 දරන එකතු කළ අගය මත බදු පනතින් සංශෝධිත 2002 අංක 14 දරන එකතු කළ අගය මත බදු පනතේ 10 වන වගන්තිය ප්‍රකාරව දෙපාර්තමේන්තුව එකතු කළ අගය මත බදු (වැට්) සඳහා ලියාපදිංචි වුවද, අරමුදල එම ලියාපදිංචිය සඳහා සුදුසුකම් නොලබන බැවින් අරමුදලින් ඉකුත් වර්ෂයේ මිලදී ගැනීම් සඳහා ගෙවන ලද රු. 1,803,592 ක වැට් බද්ද මූල්‍ය කාර්යසාධන ප්‍රකාශනයේ සාවද්‍ය පරිදි වැට් අධිභාර ලැබීම් ලෙස ගිණුම්ගත කර තිබීම සමාලෝචිත වර්ෂයේදී නිවැරදි කිරීමට අදාල ගැලපීම් සිදුකර නොතිබුණි.	2025 වර්ෂයේ දී සම්පූර්ණ අරමුදල මගින් ගලපා රාජ්‍ය ආදායමට බැර කරනු ඇත.	අරමුදල එකතු කළ අගය මත බදු සඳහා ලියාපදිංචි වී නොමැති බැවින් අරමුදලේ ගෙවීම්වලට අදාළ එකතු කළ අගය මත බදු, අරමුදලේ වියදම් ලෙස සටහන් කර ආදායම් ලෙස ගිණුම්ගත කර ඇති මුදල නිවැරදි කර මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දැක්විය යුතු වීම.
-----	--	--	--

1.6 නීති, රීති, රෙගුලාසි සහ කළමනාකරණ තීරණ ආදියට අනුකූල නොවීම

නීති, රීති, රෙගුලාසි ආදියට යොමුව	අනුකූල නොවීම	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
2020 අගෝස්තු 28 දිනැති අංක 1/2020 දරන රාජ්‍ය මුදල් වක්‍රලේඛය මගින් සංශෝධිත මුදල් රෙගුලාසි 877(2) (ඇ) (මාර්ගෝපදේශ 04 හි (3) ඡේදය)	එක් එක් කාර්තුව අවසානයේ අරමුදලේ ප්‍රගතිය සමාලෝචනය කළ හැකි වන පරිදි ප්‍රධාන කාර්යයන් පිළිබඳ කාර්තුමය වාර්තා සකස් කර රාජ්‍ය මුදල් දෙපාර්තමේන්තුව හා ජාතික අයවැය දෙපාර්තමේන්තුව වෙත පිටපත් සහිතව විගණකාධිපති වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු වුවද එසේ සිදුකර නොතිබුණි.	2025 වර්ෂයේ සිට කාර්තු වාර්තා ඉදිරිපත් කිරීම සටහන් කර ගෙන ඇත.	කාර්තුමය වාර්තා සකස් කර විගණකාධිපති වෙත යොමු කිරීමටත්, පිටපත් අදාළ පාර්ශවයන් වෙත යැවීමටත් කටයුතු කළ යුතු වීම.

1.7 ආයෝජන කළමනාකරණය

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
2024 දෙසැම්බර් 31 දිනට කැළෑ අරමුදලින් රු.4,524,873 ක් ස්ථාවර තැන්පතුවල ආයෝජනය කර තිබූ නමුත් වන සංරක්ෂණ ආඥා පනතේ 64 (ඇ) අනුව කැළෑ අරමුදලින් ආයෝජන කටයුතු සඳහා මුදල් යෙදවීමට ප්‍රතිපාදන නොමැති අතර මෙම ආයෝජන සඳහා ලබා ගත් විධිමත් අනුමැතියක් විගණනයට ඉදිරිපත් නොවුණි.	මෙම ආයෝජන, සමාලෝචිත වර්ෂයේදී සිදු කරන ලද ස්ථාවර තැන්පතු ආයෝජන නොවේ. මෙම ආයෝජන වෙනුවෙන් සැලකිය යුතු පොලී ආදායමක් අරමුදලට මේ දක්වා බැර වී ඇතිමුත් ඉතා පැරණි මෙම ආයෝජන සිදු කිරීම සඳහා මහා භාණ්ඩාගාරය වෙතින් ලද අනුමැතියක් ගොනු තුල සොයා ගත නොහැක.	පනතේ සඳහන් කාර්යයන් වෙනුවෙන් අරමුදල උපයෝජනය කිරීමට කටයුතු කළ යුතු වීම.

2. මූල්‍ය සමාලෝචනය

2.1 මූල්‍ය ප්‍රතිඵල

සමාලෝචිත වර්ෂයේ මෙහෙයුම් ප්‍රතිඵලය රු. 13,909,254 ක අතිරික්තයක් වූ අතර ඊට අනුරූප ඉකුත් වර්ෂයේ අතිරික්තය රු. 27,950,146 ක් විය. ඒ අනුව මූල්‍ය ප්‍රතිඵලයෙහි රු. 14,040,892 ක පිරිහීමක් නිරීක්ෂණය විය. මෙම පිරිහීමට ප්‍රධාන වශයෙන් උසාවි දඩ ආදායම රු.18,409,287 කින් අඩුවීම හේතු වී තිබුණි.

3. මෙහෙයුම් සමාලෝචනය

3.1 කළමනාකරණ අකායර්ක්ෂමතා

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) අරමුදලේ ප්‍රධාන ආදායම් ප්‍රභවය වූ උසාවි දඩ මුදල් උපවිත පදනමට ගිණුම්ගත කිරීම අරමුදලේ ප්‍රතිපත්තිය වුවද, ක්‍රියාකිරීම අවසන් කළ නඩු වෙනුවෙන් අයවිය යුතු සියළු දඩ මුදල් උසාවි මගින් ප්‍රේෂණය කර තිබේ ද යන්න පිළිබඳ පසු විපරම් ක්‍රියාවලියක් ක්‍රියාත්මක කර නොතිබුණි.	විගණනය විසින් පෙන්වා දී ඇති පරිදි සියළුම හිඟ උසාවි දඩ ආදායම් ගිණුම් ගත කර තිබේද යන්න තහවුරු කර ගැනීම සඳහා හිඟ උසාවි දඩ ආදායම් වාර්තාවක් සියළුම දිසා වන කාර්යාල වලින් ගෙන්වා ගැනීමට කටයුතු කරනු ඇත.	අවසන් වූ නඩු වෙනුවෙන් ලැබිය යුතු සියළුම දඩ මුදල් ගිණුම්ගත කර ඒවා අයකර ගැනීමට කටයුතු කළ යුතු වීම.
(ආ) අරමුදලේ කාර්යයන් කාර්යක්ෂමව පවත්වාගෙන යාම කෙරෙහි අවධානය යොමු නොකිරීම, තෑගි මුදල් ගෙවීම ප්‍රමාද වීම, වන ආරක්ෂණය සඳහා කළයුතු වියදම් කාලීනව හඳුනාගෙන නොතිබීම යනාදි කරුණු අනුව අරමුදලේ අරමුණ නිසි පරිදි ඉටු නොවී අරමුදල තුළ විශාල මුදලක් රැස් වී තිබුණු අතර සමාලෝචිත වර්ෂයේ දෙසැම්බර් 31 දිනට එම මුදල රු.265,143,123 ක් විය. තවද වන සංරක්ෂක ජනරාල්ගේ අංක H5/තැ.මු/පොදු/2011 හා 2020 සැප්තැම්බර් 21 දිනැති ලිපිය අනුව කැළෑ අරමුදලින් වන අපරාධ වැටලීම සඳහා සහභාගි වූ නිලධාරීන්ට ත්‍යාග මුදල් ගෙවීම සිදු කළ යුතු වුවද, ගම්පහ සහ මිරිගම අඩවි වන කාර්යාල වලින් 2022 වර්ෂයේ සිට 2024 වර්ෂය දක්වා සිදුකළ වන අපරාධ 18 ක් සඳහා ත්‍යාග මුදල් ගෙවීම් නිර්දේශ කර දිසා වන නිලධාරී වෙත ඉදිරිපත් කර තිබුණද 2025 ජනවාරි 31 දින වන විටත් අදාල ත්‍යාග මුදල් ගෙවීම් සිදුකර නොතිබුණි. එසේම 2019 වර්ෂයේ සිට 2024 වර්ෂය දක්වා මිරිගම අඩවි වන නිලධාරී කාර්යාලයේ වන අපරාධ වැටලීම් 79 ක් සිදුකර අදාල කාල සීමාව තුළදීම එම නඩු කටයුතු අවසන්ව ඇතත් ලිපි ලේඛන කටයුතු අවසන්ව නොමැති බැවින් ගෙවීමට නිර්දේශ ලබාගෙන නොතිබුණි.	2022 වර්ෂයේ සිට 2024 වර්ෂය දක්වා සිදු කළ වන අපරාධ වැටලීම් 18 න් 03ක් සඳහා ගෙවීම් කිරීමට ඉදිරිපත් කර ඇත. වැටලීම් වාර්තාවල සහ සමහර ලේඛන වල පැවති අඩුපාඩු හේතුවෙන් ඒවා නිවැරදි කර ඉදිරිපත් කරන ලෙස අඩවි වන නිලධාරීවෙත යොමු කරනු ලැබුවද එවා නැවත ඉදිරිපත් කිරීම ප්‍රමාද වීම හේතුවෙන් ඉතිරි වන අපරාධ 15 සඳහා ගෙවීම් කිරීම ප්‍රමාද වී ඇත. එසේම 2019 වර්ෂයේ සිට 2024 වර්ෂය දක්වා මිරිගම අඩවි වන නිලධාරී කාර්යාලයේ කරන ලද වැටලීම් 79 සඳහා ඉදිරි කටයුතු සිදු කරන ලෙස සහකාර දිසා වන නිලධාරී විසින් අඩවි වන නිලධාරීව දැනුවත් කර ඇත.	කාලීනව තෑගි මුදල් ගෙවීම සහ වන ආරක්ෂණ වියදම් කාලීනව හඳුනා ගැනීම මගින් අරමුදල පිහිටුවීමේ අරමුණු කාර්යක්ෂමව ඉටුකිරීමට කටයුතු කළ යුතු වීම.

3.2 මතභේදයට තුඩුදෙන ගනුදෙනු

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
“ශ්‍රී ලාංකික ප්‍රජාවගේ අභිවාද්ධිය තහවුරු කරනු වස් වන සම්පත් සංරක්ෂණය සහ සංවර්ධනය කිරීම” යන වන සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ මෙහෙවර ඉටු කිරීමේදී වන ආරක්ෂණ කටයුතු සඳහා දැරීමට සිදුවන වියදම් අරමුදල මගින් දැරීමට පනතේ 64(2)(ඇ) වගන්තිය ප්‍රකාරව බලය ලබා දී තිබුණ ද, වන ආරක්ෂණය සඳහා අදාළ වියදම් නිශ්චිතව හඳුනා නොගෙන වන ආරක්ෂණය යටතට ගත නොහැකි දෙපාර්තමේන්තු කාර්යයක් වූ භාණ්ඩාගාර ප්‍රතිපාදන මගින් දැරිය යුතු සමාලෝචිත වර්ෂයේ බලපත්‍ර මුද්‍රණය කිරීමේ වියදම් රු. 2,935,368 ක් අරමුදලින් දරා තිබුණි.	2024 වර්ෂය සඳහා ප්‍රතිපාදන වෙන් කිරීමේ දී මෙම වියදම ඇස්තමේන්තුගත කර තිබුණේ අරමුදල් ගිණුමට බැවින් මෙම වියදම අරමුදලේ ගිණුමට ගිණුම් ගත කරන ලදී. බලපත්‍ර පොත් මුද්‍රණය කිරීම වන ආරක්ෂණ යටතට ගත නොහැකි වියදමක් බැවින් 2025 වර්ෂයේ සිට බලපත්‍ර පොත් මුද්‍රණ වියදම් අරමුදල් ගිණුමට ගිණුම් ගත නොකිරීමට කටයුතු කරනු ඇත.	පනතේ 64(2) (ඇ) වගන්තිය ප්‍රකාරව බලය ලබා දී ඇති වියදම් පමණක් අරමුදලින් දැරීමට කටයුතු කළ යුතු වීම.

4. ගිණුම්කටයුතුභාවය සහ යහපාලනය

4.1 වාෂ්ඨික කායර්සාධන වාතරාව පාලරීමේන්තුවේ සභාගත කිරීම

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
2020 අගෝස්තු 28 දිනැති අංක 1/2020 දරන රාජ්‍ය මුදල් චක්‍රලේඛ මගින් සංශෝධිත මුදල් රෙගුලාසි 877 (2)(ඉ) වගන්තිය ප්‍රකාරව අරමුදලේ මූල්‍ය වාර්තා හා කාර්යසාධන වාර්තා ගිණුම් වර්ෂය අවසන් වී දින 150 ක් ගතවීමට පෙර පාර්ලිමේන්තුවේ සභාගත කළ යුතු වුවද, ආරම්භයේ සිටම එම වාර්තා සභාගත කර නොතිබුණි.	2024 වර්ෂයට අදාළව අරමුදලේ මූල්‍ය වාර්තා සහ කාර්යසාධන වාර්තාව පාර්ලිමේන්තුවේ සභාගත කිරීමට කටයුතු කරනු ඇත.	වාෂ්ඨික කාර්යසාධන වාර්තා පිළියෙළ කර පාර්ලිමේන්තුවේ සභාගත කිරීමට කටයුතු කළ යුතු වීම. .

4.2 අයවැය පාලනය

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
සමාලෝචිත වර්ෂයේ ඇස්තමේන්තුගත උසාවි දඩ මුදල් හා ආයෝජන ආදායම රු. 42,237,500 ක් වූ අතර එහි සත්‍ය ආදායම රු. 55,214,256 ක් වී තිබීමෙන් එය ඇස්තමේන්තුගත ආදායම රු.12,976,756 ක් හෙවත් සියයට 31 ක ඉක්මවීමක් විය. එසේම වියදම් අයිතම 05 ක් සඳහා ඇස්තමේන්තුගත රු. 70,000,000 කින් සමාලෝචිත වර්ෂයේදී රු.41,305,003 ක් පමණක් වැය කර තිබීම නිසා ඇස්තමේන්තුගත මුදලින් රු.28,694,997 ක් හෙවත් සියයට 6.3 සිට 62.7 ක පරාසයක උණ උපයෝජනයන් විය. ඒ අනුව නිසි ප්‍රායෝගික අවධානයකින් අයවැය ඇස්තමේන්තු පිළියෙල කර තිබූ බව නිරීක්ෂණය නොවිය.	2024 වර්ෂයේ ඇස්තමේන්තුගත උසාවි දඩ මුදල් ආදායම රු. 42,000,000කි. අධිකරණයක පැවරූ නඩුවක එම නඩුව අවසන් වන කාල වකවානුව පිළිබඳව ඇස්තමේන්තු ගත කිරීම සංකීර්ණ කටයුත්තකි. සමහර අවස්ථාවල දී මාසයක් වැනි කෙටි කාලයක දී අවසන් වන නඩුවක් තවත් අවස්ථාවක වර්ෂ ගණනාවක් දක්වා විහිදී යයි. මෙම තත්ත්වය මත ඇස්තමේන්තු ගත ආදායම සහ සත්‍ය ආදායම අතර විචල්‍යතාවයක් ඇති විය හැකිය. කෙසේ වෙතත් අධිකරණ ක්‍රියාලිය කෙරෙහි ප්‍රයෝගික අවධානය යොමු කර හැකිතාක් ආසන්න ලෙස ආදායම් ඇස්තමේන්තු සකස් කිරීමට කටයුතු කරනු ඇත.	නිවැරදි පුරෝකථනයන් මත නිවැරදි ඇස්තමේන්තු සකස් කර අයවැය ලේඛණය සඵල කළමණාකරණ කාරකයක් ලෙස යොදා ගත යුතුය.